

Karácsony, vigília mise

ApCsel 13,16–17.22–25

Az üdvösség híre

¹⁶Ekkor Pál szólásra emelkedett, kezével csendre intett, és beszélni kezdett: „Izraelita férfiak és ti istenfélők, figyeljetek! ¹⁷Izrael népének Istene kiválasztotta atyáinkat, és Egyiptom földjén a száműzetés idején nagy néppé tette őket. Aztán hatalmas karjával kivezette őket onnét. [...] ²²[Saul] Elvetése után Dávidot támasztotta nekik királyul, akiről így nyilatkozott: Rátaláltam Dávidra, Izáj fiára, a szívem szerinti férfira, aki majd teljesíti minden akaratomat. ²³Ígretéhez híven az ő utódai közül támasztotta Isten Izraelnek megváltóul Jézust. ²⁴Föllépése előtt János a bűnbánat keresztségét hirdette Izrael egész népének. ²⁵Amikor János teljesítette küldetését, kijelentette: Nem az vagyok, akinek véltek, de már a nyomomban van, akinek arra sem vagyok méltó, hogy lábán a saruját megoldjam.”

Pál apostolnak a pizidiai Antióchiában mondott beszédének részleteit olvashattuk. Pál az 50-es években működött a városban. A teljes beszéd (13,16–41) az Ószövetség fő eseményeinek összefoglalását adja, melyek bizonyítják Isten gondoskodását Dávidtól egészen Jézusig. Utal Keresztelő János nyilvános működésének néhány részletére (24–25), és szól Jézus feltámadásáról is (30–37).

Tudnunk kell, hogy Lukács – a könyv szerzője – szívesen iktat beszédeket a keresztény egyház missziós kezdeteiről szóló művébe, mégpedig az események csúcspontján. Ezeknek a beszédeknek a célja, hogy teológiailag megvilágítsák a korábban történt eseményeket. Isten gondoskodásának jeleit nemcsak Antióchiában, hanem számos más helyen is keresték Jézus idejében. A beszéd – bár nem szószerinti idézése Pálnak – mégis jól tükrözi a közösség gondolkodását. Az új hit számukra nem csupán szellemi kuriózum, hanem új korszak is személyes életük és Isten viszonyában. Ennek újdonsága, hogy zsidók és pogányok egyetlen közösségben képesek megélni Isten közelségét. Lukács nem szól arról a vitáról, amely Pál és Péter között zajlott ebben a városban, ahol Péter – a zsidókeresztények vezetője – ellentmondásosan viszonyult a pogánykeresztényekhez, és miután a jeruzsálemi köröktől kritikát kapott, visszahúzódott tőlük (Gal 2,11–12).

Mindez jól jelzi, hogy Jézus tanítása nyomán valami olyan közeledés indult el a népek között, amelyre még a vezetők sem voltak fel-

készülve. Talán ez az oka, hogy Antióchiában nevezték először Jézus tanítványait keresztényeknek, vagyis „krisztusiaknak” (ApCsel 11,26). Jézus egész életében nem lépte át a zsidó vallás által meghatározott kereteket, de feltámadása után ez a mozgalom elméletileg és gyakorlatilag is túllépett a zárt zsinagógaközösségen. Isten jó híre a piacra került ki, és ott mozgatta meg az embereket: egyszerű emberek házai váltak az imádság házaivá, korábban egymástól elzárkózott embereket nyitott meg egymás felé. Ez a folyamat nem zajlott konfliktusok nélkül, de a viták ellenére sem torpant meg. Antióchia nagy újdonsága, hogy Isten nagylelkűségét megértve az emberek váltak nagylelkűvé: Isten szeretete önmaguk korlátainak átlépésére indította őket. Persze, ez azt is jelentette, hogy sok mindent át kellett gondolniuk, például korábbi életük tabujait – főleg pedig azt, hogy mi történik, ha Isten korlátok nélküli szeretete nem áll meg egyetlen nép határán, hanem továbbmegy. Erre a nyíltságra sem a zsidók, sem a pogányok nem voltak felkészülve. Ami ezután következik, az minden vita és keserű ellenkezés ellenére csodálatos folyamat: az emberek Isten nagylelkűségét utánozzák, minden korlátoltságuk ellenére.

A több ezer éves keresztény egyháztörténetben a zárkózottság elemei és számos vallási előítélet is újratelelődtek. Nehéz ezeket a tiszteletreméltó célok miatt született korlátokat lebontani: vita nélkül most sem megy. A kérdés, hogy a vita közben elveszítjük-e kapcsolatunkat Istennel, vagy megtanulunk áldozatokat hozni Isten korlátok nélküli szeretetének követésére. Karácsonykor mindig nagy kérdés, hogy meddig terjed a szeretetünk. Csak a mieinket szeretjük vissza vagy másokat is? Hol vannak életünkben a karácsonyi szeretet korlátjai? Mekkora lendület van tanult keresztény szeretetünkben? Képesek vagyunk-e áttörni saját vallási előítéletünk korlátait is – mint Antióchiában –, vagy visszahúzódunk Isten szeretetének nagylelkűsége elől a gyanakvás légkörébe.